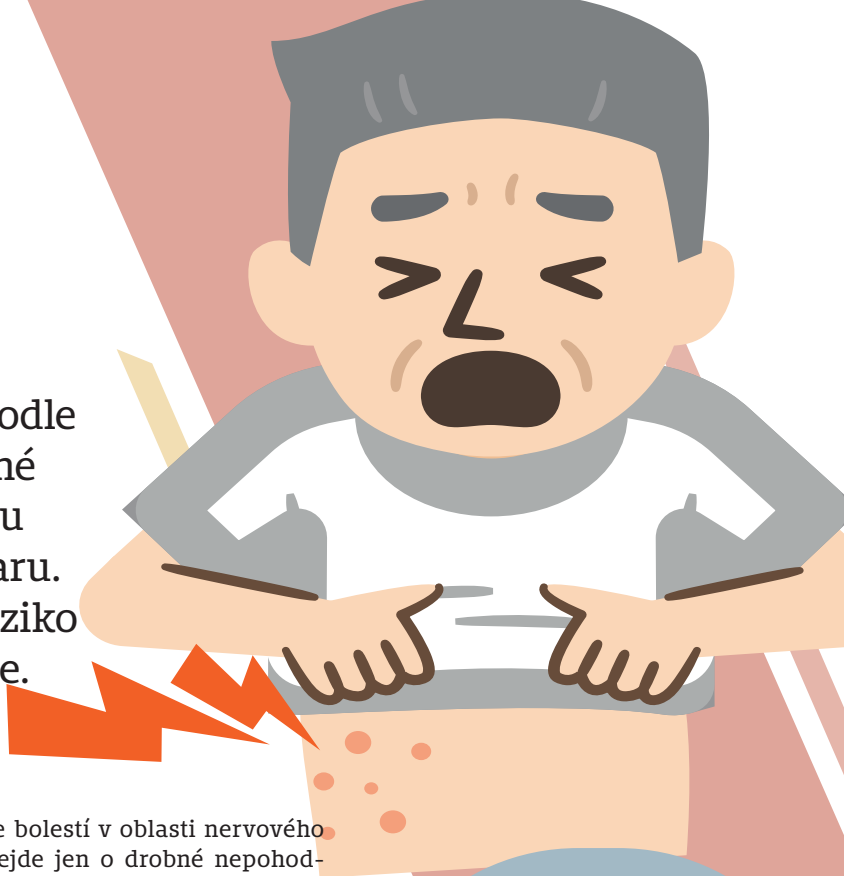

90–98 % Čechů starších 40 let podle dostupných dat prodělalo plané neštovice. 1 ze 3 lidí je v riziku možného rozvoje pásového oparu. 50 let znamená hranici, za níž riziko pásového oparu výrazně roste.

tří lidí. „Pacientů s pásovým oparem mírně přibývá v důsledku stárnutí populace,“ říká Lenka Petroušová, primářka Kliniky infekčního lékařství Fakultní nemocnice Ostrava. Současně ovšem upozorňuje, že nárůst čísel v posledním roce souvisí také se změnou systému hlášení, takže ho nelze jednoduše přičítat pouze skutečnému zvýšení počtu nemocných.

Jedním z hlavních rizikových faktorů je samotný věk, k dalším patří například onkologické onemocnění, cukrovka, chronické onemocnění plic nebo ledvin, kardiovaskulární a autoimunitní onemocnění. Roli může hrát také užívání steroidů. A pak jsou tu faktory, kterým se v běžném životě prakticky nikdo nevyhne – stres, únava nebo nedostatek spánku. Pásový opar tedy může dostat i člověk, který se jinak považuje za zcela zdravého.

NEJEN PUCHÝŘKY

Typickým projevem pásového oparu bývá bolestivý výsev puchýřků na jedné straně těla, nejčastěji v oblasti trupu, ale také na krknebovobličej. Jenžeskutečný problém je hlubší. „Bolest je způsobena zánětem v nervu, který je infekcí poškozen,“ vysvětluje Petroušová. To zároveň objasňuje, proč bolest nemusí skončit ve chvíli, kdy zmizí vyrážka. „U části pacientů se vyskytnou komplikace jako postherpetická neuralgie, což je chronická bolest přetrvávající týdny nebo i roky. Objevit se může i zánět v oblasti oka, hrozící vážnými zrakovými problémy,“ upozorňuje Roháčová. Proč někdo trpí dlouho po odeznění vyrážky a někdo nikoli, medicína zatím nedokáže vysvětlit. Ve výjimečných případech pásový opar probíhá bez vyrážky a proje-

vuje se pouze bolestí v oblasti nervového zakončení. Nejde jen o drobné nepohodlí, ale silnou bolest zasahující do každodenního fungování. „Člověk je vyčerpaný, špatně spí, nesoustředí se a většinou nemůže pracovat,“ popisuje primářka Petroušová. Někteří pacienti se proto později dostávají do specializovaných ambulancí pro léčbu bolesti.

PREVENCE JAKO INVESTICE

U Martina se podařilo léčbu zahájit relativně brzy, přesto porucha citlivosti v noze přetrvávala zhruba měsíc od začátku obtíží. Jeho případ tak dobře ilustruje, proč je důležité nečekat, až se problém „nějak vyvrbí“. „Nejdůležitější je vyhledat lékaře co nejdříve, aby byla nasazena protivirová léčba,“ zdůrazňuje primářka Petroušová a dodává, že včasné nasazení antivirotik ovlivní i riziko dlouhodobých následků. Ještě vhodnější je podle ní prevence v podobě očkování, o té však velká část populace vůbec neví. Podle průzkumu z letošního dubna je v Česku existence očkování proti pásovému oparu známa pouze 27 procentům lidí ve věku 50 let a více. „Malé povědomí o očkování vnímám jako velkou mezeru, stejně tak lidé netuší o možnosti příspěvku od pojišťoven,“ říká Petroušová. Například VZP přispívá na očkování proti pásovému oparu vakcínou Shingrix částkou 3000 Kč klientům od 50 let věku. Vzhledem k tomu, že závažnější průběh pásového oparu může znamenat dlouhodobou pracovní neschopnost a omezení běžných aktivit, očkování se jeví jako logický krok. „Každý, kdo prodělal plané neštovice, by měl být o riziku vzniku pásového oparu informován,“ uzavírá Roháčová. •

Není opar jako opar

Herpes zoster – pásový opar

Kožní infekční onemocnění je vyvolané herpetickým virem varicella zoster (VZV), způsobujícím rovněž plané neštovice. Po prodělaných planých neštovicích dochází následkem oslabení imunity, například při stresu nebo při onemocněních spojených s poruchou imunity (HIV, leukémie, lymfom), k aktivaci viru, který vyvolá onemocnění herpes zoster.

Herpes simplex – opar

Virové onemocnění způsobené herpes simplex virem (HSV) se přenáší především kontaktem s nakaženými tekutinami nebo kůží. Virus po primární infekci zůstává v těle v latentní fázi a může se periodicky reaktivovat, například při oslabení imunity, stresu nebo nemoci. Léčba může zmírnit symptomy, ale nedokáže problém trvale odstranit.

Příznaky pásového oparu

- Bolest, svědění, brnění nebo necitlivost se obvykle objevují před vyrážkou, někdy i o týden dříve.
- Vyrážka zpravidla postihuje jednu stranu těla, často jako pás puchýřů. Může se objevit také na obličej i zejména v blízkosti oka znamená naléhavý zdravotní problém.
- Vyrážka se skládá z malých puchýřů naplněných tekutinou, které se během několika dní otevrou a pokryjí kůrkou.
- Citlivost na dotek je častým jevem.
- Může se objevit zvýšená teplota bolest hlavy a únava.